

DOI 10.33099/2618-1614-2025-28-1-47-53

УДК 355.433

М. В. Коваль,*доктор військових наук,
Національний університет оборони України,***В. В. Машталір,***доктор історичних наук, професор,
Національний університет оборони України,***О. М. Загорка,***доктор військових наук, професор,
Національний університет оборони України*

Оцінювання результатів війни на виснаження: методичні положення

Стратегія виснаження в сучасній збройній боротьбі є основною концепцією досягнення цілей війни. Результати війни на виснаження залежать насамперед від воєнних потенціалів протидіючих сторін, які поділяються на воєнно-економічні, духовні, воєнно-політичні, військові науково-технічні, бойові потенціали (складові). У статті для оцінювання результатів війни запропонована методика, яка ґрунтується на врахуванні співвідношень факторів, що впливають на складові воєнних потенціалів сторін. У методиці оцінювання результатів війни здійснюється шляхом порівняння (ранжирування) категорій оцінки, наприклад перемога, поразка тощо, які задаються особою, котра приймає рішення. Для ранжирування (визначення пріоритетів) категорій оцінки результатів війни застосовується метод аналізу ієрархій, у якому використовується чотирирівнева ієрархія розв'язання задачі: мета – складові воєнного потенціалу – фактори – категорії (альтернативи). Методика дає змогу визначити пріоритети категорій оцінки результатів війни на виснаження на поточний час і прогнозований період залежно від обставин, що складаються, для прийняття органами державного і військового управління відповідних рішень.

Ключові слова: війна на виснаження, категорії оцінки результатів, воєнний потенціал, пріоритети, метод аналізу ієрархій.

© М. В. Коваль, В. В. Машталір, О. М. Загорка, 2025

Військово-політичним керівництвом держави під час війни здійснюється аналіз її характеру й оцінюються можливі результати. За результатами оцінювання приймаються найважливіші стратегічні рішення, від яких залежить цілісність території країни, її незалежність, авторитет на міжнародному рівні та найголовніше – життя людей.

Залежно від обставин, що складаються, а також потрібних термінів прийняття рішень, оцінювання результатів війни може здійснюватись як на поточний час, так і на прогнозований період війни.

У воєнній стратегії під час аналізу характеру війн зазвичай розглядають дві стратегічні концепції: стратегію руйнування (розпорошення) і стратегію виснаження. У статті [1] відзначається, що в сучасній війні перемога за допомогою стратегії руйнування практично неможлива через стійкість держав і суспільств, а також їхніх збройних сил (ЗС). Будь-яка війна, найімовірніше, завершиться як війна на виснаження, де сукупні цивільні та військові ресурси держави та її союзників урешті-решт визначають результат. До того ж незмірно підвищується роль економіки як бази ведення сучасної війни.

Стратегія виснаження спрямована на послідовне знищення воєнного потенціалу противника, від якого залежить результат війни. На воєнний потенціал впливають багато факторів (економічних, політичних, духовних, науково-технічних, бойових), урахування яких під час оцінювання результатів війни на виснаження потребує дослідження.

У праці [2] наведений опис воєнного конфлікту на якісному (вербальному) рівні відповідно до моделі змінювання воєнних потенціалів сторін під час війни. Війна протилежною стороною вважається програною за умови такого збитку, який становить її воєнний потенціал нижче можливого для продовження війни. Проте кількісне визначення такого критерію залишається відкритим.

Крім того, кількісне оцінювання в абсолютних одиницях воєнного потенціалу утруднене, а в більшості випадків неможливе, тому в роботі [3] пропонується оцінювати рівень воєнного потенціалу відносно противника за лінгвістичними змінними, які вважаються альтернативами. Для визначення пріоритетів рівнів воєнного потенціалу використовується метод аналізу ієрархій (МАІ) [4]. Це дало змогу в статті [3] визначити ймовірність відбиття агресії з використанням логічної функції [5]. Зазначений показник характеризує можливість держави щодо відбиття агресії, але не дає чіткого розуміння про можливі результати війни на виснаження, які можна вважати альтернативами.

Війна на виснаження докладно викладена в теорії та практиці воєнної стратегії, тому як явище добре

зрозуміла емпірично. Проте оцінювання результатів такої війни є достатньо складною важко формалізованою задачею, яка потребує розв'язання.

Метою статті є розроблення методики оцінювання результатів війни на виснаження.

Починаючи війну, агресор, як правило, матиме перевагу у воєнному потенціалі. За такої умови на початок війни може застосовуватися стратегія руйнування, яка передбачає швидку військову перемогу за допомогою проведення блискавичних вирішальних операцій для досягнення цілей війни. У сучасній війні, як зазначалося раніше, досягнення цілей війни за допомогою застосування стратегії руйнування є проблематичним, тому стратегія руйнування в подальшому може перетворюватися на стратегію виснаження.

Стратегія виснаження полягає у знищенні всього потенціалу противника для ведення війни до такої міри, за якої він був би не здатний чинити опір. Це може включати підлив виробництва промисловості, зокрема знищення об'єктів оборонно-промислового комплексу, ресурсів, логістики, критичної інфраструктури, виснаження ЗС, підлив народної волі до опору тощо. Отже, виснаження – це стратегічне послаблення здатності противника вести війну не лише шляхом завдання втрат військам, а й шляхом послаблення економіки, підливу політичної волі, протидії допомоги союзників (партнерів). Стратегічне виснаження відбувається в усіх сферах суспільства, а також у ЗС, як накопичений результат втрат, руйнувань та порушень поставок і стратегічних комунікацій, знищення резервів тощо [1]. У війні на виснаження значна роль належить стійкості економіки, зокрема оборонної промисловості та інфраструктури забезпечення життєдіяльності країни.

Порівняно з війною, в якій використовується стратегія руйнування, війна на виснаження має деякі особливості. До основних з них належать:

- більша тривалість війни, що спричиняє збільшення втрат воєнного потенціалу держави (особового складу ЗС, озброєння та військової техніки, об'єктів економіки тощо), а також збільшення витрат на ведення війни;
- операції (бої) мають обмежений (частковий) характер, вирішальне значення має накопичення втрат воєнного потенціалу, зокрема втрат ЗС, а також послідовне захоплення території країни;
- разом з проведенням військових операцій (боїв) здійснюється систематичне завдання ударів з повітря, в основному балістичними, крилатими ракетами та безпілотними літальними апаратами, з метою знищення військових об'єктів, об'єктів промисловості, інфраструктури, зокрема енергетики на всій території країни;
- на окремих ділянках фронту війна може мати позиційний характер;

- урахування тривалості війни, під час її ведення може здійснюватися постачання озброєння союзниками (партнерами), а також можуть застосовуватися санкції щодо послаблення воєнно-економічного потенціалу агресора, заходи політичного тиску на рівні світових безпекових організацій;

- здійснення безперервного інформаційного впливу на ЗС, населення країни щодо даремності опору, перекручування поточних результатів війни;

- під час війни може здійснюватися продовження переведення економіки країни на воєнні рейки, зокрема переміщення і створення нових підприємств.

З аналізу сутності та особливостей війни на виснаження випливає, що її результат залежить від стану воєнного потенціалу держави і наявності збережених об'єктів критичної інфраструктури на момент оцінювання.

У роботах [2, 3] та інших публікаціях воєнний потенціал держави поділяють на такі складові:

- воєнно-економічний потенціал;
- духовний потенціал;
- воєнно-політичний потенціал;
- військовий науково-технічний потенціал;
- бойовий потенціал.

На кожен складову воєнного потенціалу впливає сукупність факторів, які залежать від обстановки, що складається, та умов ведення війни. Подібна сукупність факторів урахувалася під час визначення ймовірності відбиття агресії [3]. Проте реалії війни, що триває, потребують їх уточнення (корегування), а також під час оцінювання результатів війни на виснаження мають урахувати нові фактори.

Ураховуючи труднощі в кількісному оцінюванні збитку воєнного потенціалу, пропонується критерій програшу у війні, як це наведено в роботі [2], не використовувати, а здійснювати порівняння можливих результатів війни, тобто визначати їхні пріоритети.

Для оцінювання результатів війни пропонується використовувати z категорій $R_k (k = 1, z)$, які зумовлюються наслідками, що проявилися на момент оцінювання. За сутністю такі категорії є категоріями якості. Як приклад, категоріями оцінювання результатів війни на виснаження можна вважати: перемогу (R_1); часткову перемогу (R_2); незмінність положення (R_3); часткову поразку (R_4); поразку (R_5). Під час їх порівняння, тобто визначення пріоритетів, категорії розглядаються як альтернативи.

Є очевидним, що пріоритети категорій оцінки результатів війни залежать від співвідношення воєнних потенціалів протиборчих сторін, що визначається співвідношеннями складових їхніх потенціалів і врешті-решт співвідношеннями факторів, що впливають на ці складові. Тому під час оцінювання результатів війни

на виснаження розглядається n складових воєнного потенціалу $C_i (i = \overline{1, n})$ та для кожної складової m_i факторів $F_{ji} (j = \overline{1, m_i})$, тобто задача стає ієрархічною.

Ураховуючи невизначеність впливу співвідношень факторів протидіючих сторін на оцінювання результатів війни, доцільно для порівняння категорій R_k використовувати МАІ [4].

Модель визначення пріоритетів (ранжирування) категорій оцінки результатів війни на підставі використання МАІ має ієрархічну структуру: мета розв'язання задачі; складові воєнного потенціалу C_i ; фактори, що впливають на складові воєнного потенціалу F_{ji} ; категорії оцінки R_k . Таким чином будується чотирирівнева ієрархія розв'язання задачі (рис. 1). Залежно від обстановки, що складається, категорії оцінки результатів війни та фактори, що впливають на складові воєнного потенціалу, можуть змінюватися й доповнюватися.

Відповідно до процедури МАІ [4, 6] експертами здійснюється попарне порівняння ваг множини елементів кожного рівня ієрархії відносно елемента, який прилягає зверху до даного рівня ієрархії. Використовується дев'ятибальна шкала [4]. Отже, на кожному рівні ієрархії складаються матриці попарних порівнянь, з яких визначаються пріоритети елементів ієрархії.

Одержані пріоритети елементів ієрархії використовуються для визначення пріоритетів категорій оцінювання результатів війни.

Відповідно до моделі ранжирування категорій оцінювання результатів війни (див. рис. 1) на другому рівні ієрархії, як і в роботі [3], експерти складають одну квадратну обернено-симетричну матрицю попарних порівнянь складових воєнного потенціалу (5x5). Експерти визначають, яка складова має найбільший вплив на категорії оцінки результатів війни. З матриці визначаються пріоритети $b_i (i = \overline{1, n})$ складових воєнного потенціалу.

На третьому рівні ієрархії складаються п'ять матриць попарних порівнянь факторів, що впливають на складові воєнного потенціалу (7x7), (7x7), (6x6), (5x5), (8x8). Експерти визначають, який фактор чинить найбільший вплив на відповідну складову воєнного потенціалу. З матриць визначаються пріоритети f_{ji} впливу факторів $F_{ji} (i = \overline{1, n}, j = \overline{1, m_i})$ на складові воєнного потенціалу.

На четвертому рівні ієрархії для кожного фактора F_{ji} (усього тридцять три фактори) складається матриця (5x5). Експерти визначають, на яку категорію оцінки результатів війни найбільше впливає фактор. Під час попарного порівняння експерти враховують співвідношення факторів між протидіючими сторонами. З матриць визначаються пріоритети r_{jik} k -ї категорії, на яку

найбільше впливає j -й фактор i -ї складової воєнного потенціалу. Таким чином, вихідними даними для складання матриць четвертого рівня ієрархії є

кількісне співвідношення факторів $l_{ji} = \frac{F_{ji}^H}{F_{ji}^n}$ складових нашого воєнного потенціалу F_{ji}^H і противника F_{ji}^n .

Як приклад розгляньмо складання експертами матриць попарних порівнянь категорій оцінки результатів війни стосовно кожного фактора F_{ji} (четвертий рівень ієрархії). Експерти здійснюють оцінювання у вигляді відношень ω_k/ω_μ k -ї та μ -ї категорії. Вигляд матриці попарних порівнянь категорій показаний у таблиці 1.

Таблиця 1

Матриця попарних порівнянь категорій

Категорії	Категорії					
	R_1	R_2	...	R_μ	...	R_z
R_1	1	$\frac{\omega_1}{\omega_2}$...	$\frac{\omega_1}{\omega_\mu}$...	$\frac{\omega_1}{\omega_z}$
R_2	$\frac{\omega_2}{\omega_1}$	1	...	$\frac{\omega_2}{\omega_\mu}$...	$\frac{\omega_2}{\omega_z}$
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
R_k	$\frac{\omega_k}{\omega_1}$	$\frac{\omega_k}{\omega_2}$...	1	...	$\frac{\omega_k}{\omega_z}$
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
R_z	$\frac{\omega_z}{\omega_1}$	$\frac{\omega_z}{\omega_2}$...	$\frac{\omega_z}{\omega_\mu}$...	1

Компоненти власного вектора матриці визначаються за формулою [4]

$$a_k = \sqrt[z]{\frac{\omega_k \cdot \omega_k \cdot \dots \cdot \omega_k}{\omega_1 \cdot \omega_2 \cdot \dots \cdot \omega_\mu \cdot \omega_z}}, \quad k = \mu = \overline{1, z} \quad (1)$$

Ураховуючи індекси факторів, пріоритети категорій стосовно кожного фактора

$$r_{jik} = \frac{a_{jik}}{\sum_{k=1}^z a_{jik}} \quad (2)$$

Аналогічно визначаються пріоритети на другому і третьому рівнях ієрархії (див. рис. 1).

Пріоритети категорії $R_k (k = \overline{1, z})$ оцінки результатів війни визначаються за формулою

$$\Pi(R_k) = \sum_{i=1}^n b_i \sum_{j=1}^{m_i} f_{ji} r_{jik} \quad (3)$$

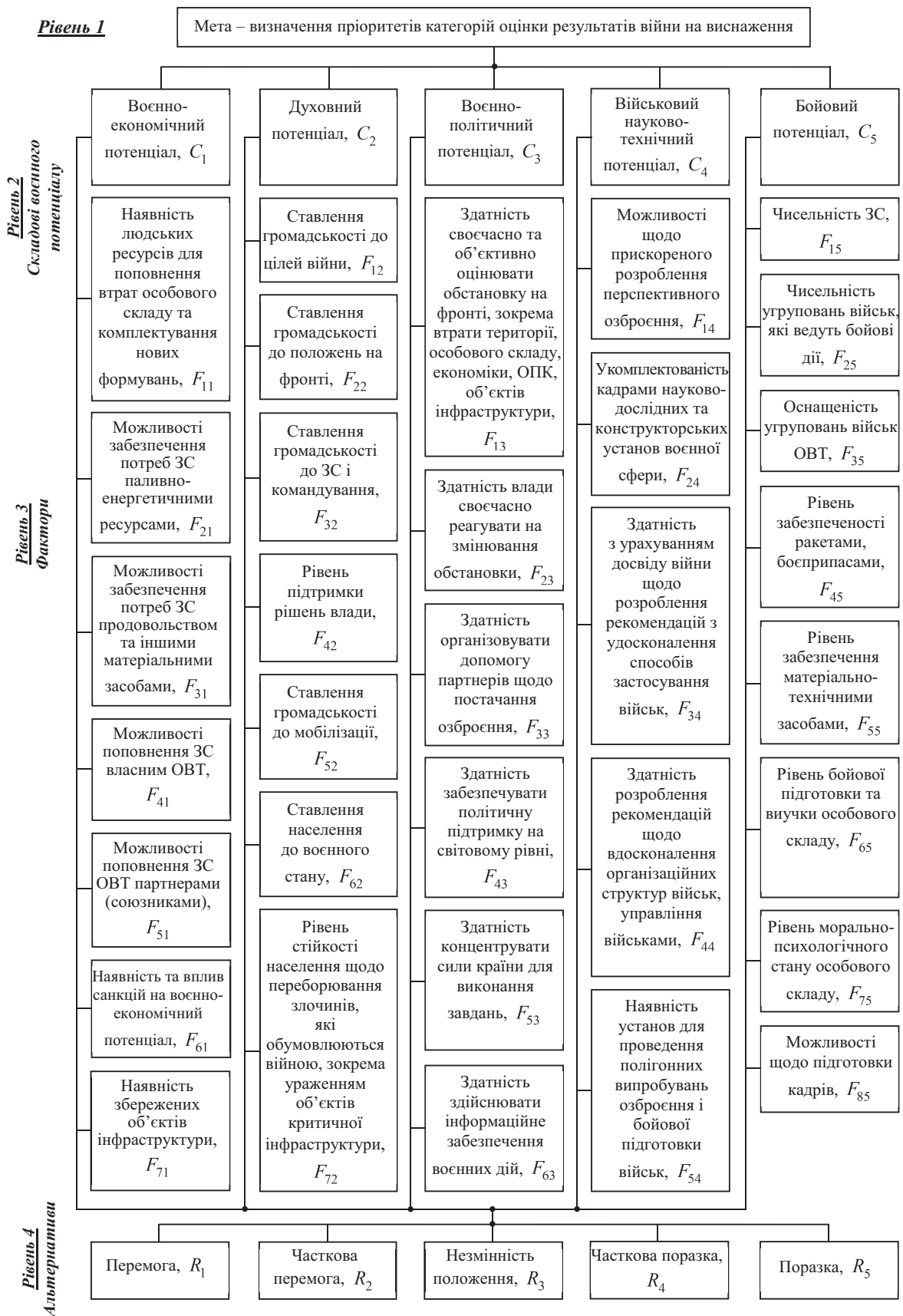

Рис. 1. Побудова моделі ранжирування категорій оцінки результатів війни на виснаження

Розгорнуті залежності для визначення категорій оцінки результатів війни відповідно до моделі ранжирування на *рисунку 1* мають вигляд:

$$\begin{aligned}
 \Pi(R_1) = & b_1(f_{11} \cdot r_{111} + f_{21} \cdot r_{211} + f_{31} \cdot r_{311} + f_{41} \cdot r_{411} + \\
 & + f_{51} \cdot r_{511} + f_{61} \cdot r_{611} + f_{71} \cdot r_{711}) + \\
 & + b_2(f_{12} \cdot r_{121} + f_{22} \cdot r_{221} + f_{32} \cdot r_{321} + f_{42} \cdot r_{421} + \\
 & + f_{52} \cdot r_{521} + f_{62} \cdot r_{621} + f_{72} \cdot r_{721}) + \\
 & + b_3(f_{13} \cdot r_{131} + f_{23} \cdot r_{231} + f_{33} \cdot r_{331} + f_{43} \cdot r_{431} + \\
 & + f_{53} \cdot r_{531} + f_{63} \cdot r_{631}) + \\
 & + b_4(f_{14} \cdot r_{141} + f_{24} \cdot r_{241} + f_{34} \cdot r_{341} + f_{44} \cdot r_{441} + \\
 & + f_{54} \cdot r_{541}) + \\
 & + b_5(f_{15} \cdot r_{151} + f_{25} \cdot r_{251} + f_{35} \cdot r_{351} + f_{45} \cdot r_{451} + \\
 & + f_{55} \cdot r_{551} + f_{65} \cdot r_{651} + f_{75} \cdot r_{751} + f_{85} \cdot r_{851}); \\
 & \dots \\
 & \dots \\
 & \dots \\
 \Pi(R_5) = & b_1(f_{11} \cdot r_{115} + f_{21} \cdot r_{215} + f_{31} \cdot r_{315} + f_{41} \cdot r_{415} + \\
 & + f_{51} \cdot r_{515} + f_{61} \cdot r_{615} + f_{71} \cdot r_{715}) + \\
 & + b_2(f_{12} \cdot r_{125} + f_{22} \cdot r_{225} + f_{32} \cdot r_{325} + f_{42} \cdot r_{425} + \\
 & + f_{52} \cdot r_{525} + f_{62} \cdot r_{625} + f_{72} \cdot r_{725}) + \\
 & + b_3(f_{13} \cdot r_{135} + f_{23} \cdot r_{235} + f_{33} \cdot r_{335} + f_{43} \cdot r_{435} + \\
 & + f_{53} \cdot r_{535} + f_{63} \cdot r_{635}) + \\
 & + b_4(f_{14} \cdot r_{145} + f_{24} \cdot r_{245} + f_{34} \cdot r_{345} + f_{44} \cdot r_{445} + \\
 & + f_{54} \cdot r_{545}) + \\
 & + b_5(f_{15} \cdot r_{155} + f_{25} \cdot r_{255} + f_{35} \cdot r_{355} + f_{45} \cdot r_{455} + \\
 & + f_{55} \cdot r_{555} + f_{65} \cdot r_{655} + f_{75} \cdot r_{755} + f_{85} \cdot r_{855}).
 \end{aligned}
 \tag{4}$$

Структурну схему методики оцінювання результатів війни на виснаження, яку розроблено з ураху-

ванням матеріалів конференції [7], наведено на *рисунку 2*.

Наведена методика може застосовуватися для оцінювання результатів війни на поточний час і на прогнорозований період її ведення. Основною умовою застосування методики є здатність експертів визначити співвідношення факторів протиборчих сторін, що впливають на їхні військові потенціали. Застосування співвідношень цих факторів під час оцінювання результатів війни визначає новизну методики. Вірогідність оцінки результатів війни залежить від кваліфікації експертів.

Розглянемо ілюстративний приклад застосування методики. Припустимо, що на момент оцінювання результатів війни на виснаження агресором уже захоплена частина території країни, яка зазнала нападу. Агресор має перевагу у військовому потенціалі. У такому разі перемогою для країни, що зазнала агресії, можна вважати звільнення території, а поразкою – неможливість цього здійснити. Потрібно визначити пріоритети категорій $R_k (k = 1, z)$ оцінки результатів війни на виснаження відповідно до моделі, наведеної на *рисунку 1*.

Співвідношення факторів протиборчих сторін l_{ji} , що впливають на складові їхніх військових потенціалів, наведені в *таблиці 2*.

Пріоритети впливу складових військового потенціалу на результати війни становлять:

$$\begin{aligned}
 b_1 = 0,25; b_2 = 0,18; b_3 = 0,21; \\
 b_4 = 0,13; b_5 = 0,23.
 \end{aligned}$$

Пріоритети f_{ji} впливу факторів F_{ji} на складові військового потенціалу наведені в *таблиці 3*.

Рис. 2. Структурна схема методики оцінювання результатів війни на виснаження

Таблиця 2

Співвідношення факторів протиборчих сторін,
що впливають на складові їхніх воєнних потенціалів

Номер фактора, j	Номер складової воєнного потенціалу, i				
	1	2	3	4	5
1	1,0/3,0	3,0/1,0	1,0/1,0	1,0/3,0	1,0/3,0
2	1,0/2,0	2,0/1,0	1,0/1,0	1,0/5,0	1,0/1,5
3	1,0/1,0	1,5/1,0	5,0/1,0	1,0/1,0	1,0/2,0
4	1,0/5,0	1,0/1,0	4,0/1,0	1,0/1,0	1,0/3,0
5	4,0/1,0	2,0/1,0	2,0/1,0	1,0/3,0	1,0/1,0
6	1,0/6,0	1,8/1,0	1,0/1,0	–	1,0/1,0
7	1,0/3,0	3,5/1,0	–	–	2,0/1,0
8	–	–	–	–	1,0/1,0

Таблиця 3

Пріоритети впливу факторів
на складові воєнного потенціалу

Номер фактора, j	Номер складової воєнного потенціалу, i				
	1	2	3	4	5
1	0,26	0,18	0,15	0,32	0,11
2	0,09	0,16	0,17	0,11	0,13
3	0,12	0,12	0,20	0,22	0,17
4	0,20	0,08	0,24	0,19	0,14
5	0,19	0,22	0,14	0,16	0,08
6	0,06	0,09	0,10	–	0,12
7	0,08	0,15	–	–	0,15
8	–	–	–	–	0,10

У таблиці 4, як приклад, наведено матрицю попарних порівнянь категорій оцінки результатів війни та їхні пріоритети для фактора F_{11} (див. рис. 1) воєнно-економічної складової воєнного потенціалу.

Таблиця 4

Матриця попарних порівнянь категорій оцінки
результатів війни для фактора F_{11}

Категорії	R_1	R_2	R_3	R_4	R_5	Компоненти власного вектора	Пріоритети
R_1	1	2/3	3/5	1/7	1/9	0,361	0,053
R_2	3/2	1	1/2	2/5	2/7	0,614	0,090
R_3	5/3	2/1	1	1/3	1/5	0,738	0,109
R_4	7/1	5/2	3/1	1	1/2	1,922	0,283
R_5	9/1	7/2	5/1	2/1	1	3,160	0,465

ВУ = 3,5%

Відповідно до [4] визначено узгодженість матриці. Відношення узгодженості (ВУ) дорівнює 3,5% за допустимих 10%.

Одержані експертами пріоритети категорій оцінки результатів війни для всіх факторів складових воєнного потенціалу наведені в таблиці 5.

Таблиця 5

Пріоритети категорій оцінки результатів війни
для факторів складових воєнного потенціалу

Категорії оцінки, R_k	Воєнно-економічний потенціал, C_1						
	r_{11k}	r_{21k}	r_{31k}	r_{41k}	r_{51k}	r_{61k}	r_{71k}
R_1	0,05	0,12	0,11	0,08	0,11	0,17	0,07
R_2	0,09	0,15	0,18	0,14	0,22	0,19	0,14
R_3	0,11	0,18	0,41	0,18	0,38	0,34	0,19
R_4	0,28	0,22	0,20	0,24	0,20	0,16	0,22
R_5	0,47	0,33	0,10	0,36	0,09	0,14	0,38

Продовження таблиці 5

Категорії оцінки, R_k	Духовний потенціал, C_2						
	r_{12k}	r_{22k}	r_{32k}	r_{42k}	r_{52k}	r_{62k}	r_{72k}
R_1	0,36	0,15	0,10	0,18	0,13	0,09	0,28
R_2	0,23	0,18	0,22	0,22	0,17	0,21	0,19
R_3	0,18	0,33	0,28	0,30	0,28	0,34	0,31
R_4	0,13	0,19	0,21	0,21	0,20	0,26	0,15
R_5	0,10	0,15	0,19	0,09	0,22	0,10	0,07

Продовження таблиці 5

Категорії оцінки, R_k	Воєнно-політичний потенціал, C_3					
	r_{13k}	r_{23k}	r_{33k}	r_{43k}	r_{53k}	r_{63k}
R_1	0,18	0,18	0,38	0,18	0,15	0,21
R_2	0,22	0,22	0,21	0,35	0,31	0,25
R_3	0,20	0,24	0,19	0,21	0,38	0,20
R_4	0,23	0,19	0,14	0,18	0,11	0,18
R_5	0,17	0,17	0,08	0,08	0,05	0,16

Продовження таблиці 5

Категорії оцінки, R_k	Військовий науково-технічний потенціал, C_4				
	r_{14k}	r_{24k}	r_{34k}	r_{44k}	r_{54k}
R_1	0,07	0,09	0,21	0,18	0,10
R_2	0,18	0,18	0,23	0,23	0,15
R_3	0,24	0,28	0,19	0,19	0,21
R_4	0,31	0,30	0,20	0,21	0,34
R_5	0,20	0,15	0,17	0,19	0,20

Закінчення таблиці 5

Категорії оцінки, R_k	Бойовий потенціал, C_4							
	r_{15k}	r_{25k}	r_{35k}	r_{45k}	r_{55k}	r_{65k}	r_{75k}	r_{85k}
R_1	0,06	0,07	0,08	0,02	0,15	0,17	0,21	0,19
R_2	0,08	0,10	0,15	0,09	0,20	0,22	0,33	0,21
R_3	0,18	0,21	0,21	0,23	0,28	0,23	0,28	0,18
R_4	0,32	0,34	0,35	0,42	0,21	0,18	0,12	0,22
R_5	0,36	0,28	0,21	0,24	0,16	0,20	0,06	0,20

У таблиці 6 наведені пріоритети категорій оцінки результатів війни на виснаження та їхні складові відносно прийнятої структури воєнного потенціалу.

Таблиця 6

Пріоритети категорій оцінки результатів війни на виснаження та їх складові

Категорії оцінки, R_k	Пріоритети категорій, $\Pi(R_k)$	Воєнно-економічний потенціал	Духовний потенціал	Воєнно-політичний потенціал	Військовий науково-технічний потенціал	Бойовий потенціал
R_1	0,145	0,022	0,035	0,046	0,017	0,025
R_2	0,200	0,037	0,036	0,055	0,026	0,046
R_3	0,240	0,059	0,051	0,049	0,029	0,052
R_4	0,225	0,058	0,033	0,036	0,035	0,063
R_5	0,190	0,072	0,024	0,023	0,023	0,048

Відповідно до співвідношень факторів, які впливають на складові воєнних потенціалів протидіючих сторін (див. *табл. 2*), найбільший пріоритет має категорія R_3 (незмінність положення у війні на виснаження) $\Pi(R_3) = 0,240$, що характеризує можливість продовження збройної боротьби. Проте достатньо високий пріоритет має категорія R_4 (часткова поразка) $\Pi(R_4) = 0,225$, що можна вважати як неможливість звільнення деякої частини території, що захоплена агресором. Найменший пріоритет одержала категорія R_1 (перемога) $\Pi(R_1) = 0,145$, що за умовою прикладу свідчить про неможливість повного звільнення захопленої агресором території через недостатність воєнно-

економічного і бойового потенціалів (див. *табл. 6*) для ведення війни на виснаження.

Висновки. Розроблено методику оцінювання результатів війни на виснаження. Порівняння категорій оцінки результатів війни пропонується здійснювати на підставі врахування співвідношень факторів, що впливають на складові воєнного потенціалу протидіючих сторін. Для ранжирування категорій оцінки результатів війни застосовується МАІ, використовується чотирирівнева ієрархія розв'язання задачі: мета – складові воєнного потенціалу – фактори – альтернативи (категорії).

Методика може застосовуватися органами державного і воєнного управління під час аналізу перебігу війни і прийняття відповідних рішень. Порядок застосування методики показано на прикладі.

Перелік літератури

1. *Ydstebø P.* Strategy and operations in a war of exhaustion [Електронний ресурс] / P. Ydstebø // 36. наук. пр. Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України. – 2023. – № 3 (79). – С. 74–83. – Режим доступу : <https://doi.org/10.33099/2304-2745/2023-3-79/74-83>.
2. *Кириченко І. О.* Війна і математика: елементи теорії складних бойових систем / І. О. Кириченко, Ю. В. Наливайко. – Харків : Академія ВВ МВС України, 2012. – 260 с.
3. Передбачення можливостей держави щодо відбиття збройної агресії [Електронний ресурс] / М. В. Коваль, В. В. Коваль, П. В. Щипанський, О. М. Загорка // Наука і оборона. – 2023. – № 3. – С. 25–32. – Режим доступу : <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2023-22-3-25-32>.
4. *Саати Т.* Аналитическое планирование: организация систем / Т. Саати, К. Кернс ; пер. с англ. Р. Г. Вачнадзе. – М. : Радио и связь, 1991. – 224 с.
5. *Шкідченко В. П.* Елементи теорії воєнної безпеки : монографія / В. П. Шкідченко, В. Д. Кохно ; Національний ін-т стратегічних досліджень. – К. : БФ «Миротворець», 2001. – 194 с.
6. *Самохвалов Ю. А.* Экспертное оценивание: методический аспект / Ю. А. Самохвалов, Е. М. Науменко. – К. : ДУІКТ, 2007. – 263 с.
7. *Загорка О. М.* Методичний підхід до оцінювання результатів війни на виснаження / О. М. Загорка, Н. М. Андриянова, І. О. Загорка // Державна політика у сфері оборони. Зміст, проблеми, пріоритети та перспективи : зб. матеріалів ІV наук.-практ. конф. Центру воєн.-стратегіч. досл. Нац. ун-ту оборони України, 27 листопада 2024 р., м. Київ / Нац. ун-т оборони України. – К. : НУОУ, 2024. – С. 125–127.